

Indult BÉTSBÖL Szer. 31. Jan. 1787.

Öt napok alatt költ minden Europai nevezetesebb
újságoknak agyaveleje

Azon legrégibb Magyar Archivum, mely ta-
lálható valy az Anspaki Hertzegegségben Blassenburg-
ban találtatván, legottan Spiesz Ur által Bétsbe
hozattatott, és itt Tanátsos Schmid Ur által rendbe-
fzedetett vala, á' F. Helytartó Tanátsnak kívánására
Jan. 12-dik napján Budára leérkezett, és az Ország'
Archivumában mint Nemzetünknek legrégibb Ösleve-
lei nagy ravigyázással fognak tartatni. Ezen Ar-
chivumban 1109 nevezetesebb irások vagynak,
mellyek között a' legrégibb (a' mint erőfitik) 1081-
ben iratott, és többnyire a' régi Királyoktól a'
Márs tsatázó piatszán, kardjokat szivek alatt viselt
vitéz Eleinknek Ellenség véreért adatott Ajándékai,
Donatioji. Azon utat, és modot is, melyszeréut
I ezen

ezen fontos irások idegen Országba kerülvén, olyfok századokig künmaradtanak, reménylyük nemfok idő alatt közölhettyük E. Olvasóinkal.

A' közelebb múltt Déceemberben eltöröltetett Szent-Mártoni Apáturfágnak sz. kintse, a' napokban ide szarentfésen megérkezék, és a' közönféges Ekléfiái kintstárba téteték. A' fok Oltári, 's más egyéb drágaságokon kívül, minden Magyar Királyok alatt veretett, mindenféle ezüst, arany, és réz pénzeknek egy tökéletes gyűjteménnye taláztatott itten, mellyek a' vén-időrevaló visszfa- emlékezésnek okáért, a' F. Ts. és K. régiségek' gyűjteményes Kamarájába tétettek. — A' Bánátban N. szent Miklison Déceembernek 21-dikén egy óráig tartó olly szörnyü égiháború vala, mely a' téli időre nézvén, a' lakosokat igen nagy félelmek közé helyheztetvén, ezt egy nagy záporeffő követte. Hogy télben égiháboru és záporeffő léssen, annak okát a' dolgok' velejéjig bélátó Természet' okát-vizgálok tudhatják; de hogy itten (a' mint irják) máigis olly szörnyen ragadoznak és lopnak az emberbörben járó farkasok, hogy tsak kifem léphetik valaki a' maga Hannyából, annak oka: a' téli évéffelözvekottetett nyári henyélés. A' körül belől lévő lakosok többnyire ollyan Nemzetbéliék, kik egész nyáron a' zoldfa árnyékában hevervén, télrekelve kéntelenittetnek a' nyári szorgalmatos hangyak' gyűjteményéhez nyúlni. — Fő Hadivezér Gróf *Beleznay* Ur ö Nagyfága Jan. első hetében, életének ért esztendejében Pesten esett halálával fok jóakarójinak szomorúfágot okozott; kinek a' *Márs* kardját tsorbázott, tsatáján elbádgyatt, a' halállalvaló vialdalban pedig meghidegedett testének *Pilis* fogágyat-vetni. — Valamint a' nem edgyefült, úgy az

egy-

egyesült Görög vallásúaknak, a' házfzentelést ujjolag megengedte a' Monárkha kegyelmessége.

Béts. A' F. Ts. és Királyi Udvari kerékgyártó és Kotsináló minden Legénnyeivel edgyütt kén-
tenítették a' múlt vasárnap egész éjszaka a' Monárk-
hának Khersonéfusi uttyára készülendő Kotsiján dol-
gozni. — Találkozik a' napokban ő Felfége a' Ts.
és Királyi Udvarban edgy Tanátfos Urral, ki a' ho-
nya alatt igen sok irást viszen vala. Nagyon meg-
terhelte kigyelmed magát levelekkel, mond a' Mo-
nárkha. Ennek, a' mit én viszek Felféges Uram,
felel amaz, nem sok nehézfége vagyok. Erre ő
Felfége kihuz edgy néhány árkusból álló irást a' 'se-
biből 's monda: Látja kigyelmed, én nehezebbet
hordozok a' 'Sebemben, mint kigyelmed a' honya a-
latt; mert ez a' 4 árkus 12 nagy Hivatalbéli sze-
méllyeknek nehéz bűneikkel vagyok megrakva. —
Az emlékezetes dolgok' Laistromában a' többik kö-
zött ezt olvassuk, hogy még Felséges édes Anyánk'
idejében bétalál menni a' F. Tsászár egy Klastromba,
's kérdi a' Gvárdiántól: mintegy mennyin vagynak
mindössze? felel a' Gvárdián' 309-en. Mondja a'
Monárkha: bizony sokatska! Igaz hogy sokatska F.
Uram; de sok dolgunkis vagyok; mert 4 Apátza
Klastromnak teszfzük a' szolgálatot. — Ezt olvasom
edgy helyről: Minekelötte a' Magyar Országai Pa-
poknak és Ekklesiáknak, nagy haszonnal járó jobb-
modra való szedésekben a' F. Monárkha elébb me-
hetne, azon 5 árva Püspökfégeket; Györit, (ebben
már van) Vátzit, Crentzit, Zágrábiait és Szepesit,
valamint az üressen lévő Prépostságokat és Káptalan-
béli hivatalokat nem hadja tovább feledékenységben.
— A' Magyar Kantzellárius Grof Pálfy Károly Ur
ő Excellentiájának edgyik fia a' Magyar Kantzellá-
ián

rián Concipiává téteték, mely edgy bizonyos jele annak, hogy ennekutánna a' Kormány végén álló főbb Méltóságok' Gyermekéis a' Hivatalok' grádiútsának aljobb fogára lépnek elobb, ha a' tiszteflég poltzára kivánnak felmenni. — Ennekutánna minden F. Ts. és K. Cassák edgyé léfznek, ez alatt a' név alatt : *Státus Közönséges Cassája*. — Azon 2 F. Királyi Nemes Magyar és Lengyel Testörzö vitézek, kik a' F. Monárkhától a' Kersonéfusi út' kezítésére küldettettek vala, a' napokban visszfa érkezének. — A' F. Udvari hadi Kancellária körül minden nap két Politzáj Katonák spionkodnak titkon, melyből azt itélik, hogy edgy ujj Fogolymadarat akarnak keleptzébe keríteni. Lembergolis edgy nagy fogjot minden órán várunk. — Bizonyos Levelek érkeztek, mellyekfzerént a' *Löveni Széminárium*ban nem régiben, a' belső zenebonát indított Kis-Papoknak fogságban lévő 3 főbb öfztönözöire halálos itélet mondatott ; reménylik mindazonáltal, hogy a' Brüzszeli Kormányozó széknék közbenjárása által ezen itélet megkegyelmefebbítettik. Az itten lévő Professzorok kôzzül fokan a' magok visszfa jöveleteket instálják, 2, Hadifergek mennek a' városnak megszállására, és az Univerfitásis tfak alig ha másuvá nem fog által vitetni.

Ezt olvassuk edgy Levélből: Azok a' kézültek, mellyeket a' Muszka Tsászárné a' maga Krimiai uttyára téfzen, igen véres tsatára tekintgetök. Némely fokat látott hallott tudos férfiak tokéletesen elhitették magokkal, hogy ezen Koronázás alkalmazásával esendő dolgokan a' Torök Udvarnak szeme szája elfog hülni, és azt erositik, hogy a' II-dik *Katharina* nem tsak *Tauriumi* Királynénak; hanem egész napkeleti Tsászárnénak akarná magát

koronáztatni, és annakutánna az erőt öszvetett
II *Ióseffel* az egész Torok Birodalmot meg-ösztani.
Akár mely álmformának tessékis a' mi olvasóink e-
lött ezen fokak vélekedése, mégis bizonyos az,
hogy a' Muszka Hadiferegnek Kaukásusnál, a' F.
Tsászári Hadierőnek pedig a' Duna partyán rövid
napok alatt foglalatoflágok érkezik; mert a' Kon-
stántinápolyból jövök, a' Toroknak a' Muszkával
való megedgyezése felöl nem hogy valamit tudná-
nak, sot azt erősítik, hogy a' Torok a' Ta-
tároknak éléft és minden szükséges hadikészületet
igért az ellenállásra, és valamint a' mi Europai
főbb Udvaraink, ugy a' Török Diványis alattomban
való tzeljának eléréfere befedett fazakabban főz.
Azt tudjuk, hogy a' Frantzia és Anglus erfény-
ben tsak az adoflág interesseis több, mint a'
Siklus, és egész Európának minden ereje három
Fel. Udvarokban fekszik, és tsak alig ha azon plá-
numat nem fogja most a' Prussus Királyis megölelni,
mellyet a' F. II. *Iósef* ennekelotte már edgy nihány
esztendokkal kidolgozott vala. E' fzerént —
a' leg megnádmézeltébb kává melletis keferü füstöt
botsátna a' Torok pipa. — Mit irjunk a' Hollándu-
fokról? mert ha a' német ujfágok szerént ezek-
ről mindent meg akarunk irni, nagyobbra megy uj-
fág Levelünk, mint ama régi hires *Kokceusnak* sült
és sültelen hipotefisekkel tellyes 5 darab Commen-
táriusi, melynek elolvafáfából kivénittenök E. Ol-
vasóinkat. — Rövideden hát: Ezek szüntelen gyü-
léft tartanak, tanátskoznak, és mégis hogy a' jobb
oldalokra nem fordultanak légyen, mind a' Hely-
tartó Hertzegnek Berlinbe és Bétsbe jövö gyakor Ko-
vettyei, mind a' Közönfégestársásag' Párishoz való
minapi folyamodáfa, melyszerént a' hadieröt szán-
dékezik nagyobbra emelni, bizonyitják, sot már

jöttis a' világra edgy olyan Frantzia Könyvetske, mely a' Hollándiai (Baktereket) éjjeli vigyázókat arra ösztönözi, hogy a' maga Hazafiainak kiáltsákki: hogy a' tüzre vigyázzanak; mert már nekik elütötte az ora, a' mit ütni akart.

Még a' jelenvaló század olly fok szerentsétlenség' habjai között szerentséfen keresztül uszott Magyararról nem emlékezik, mint Gróf *Benyovszki*: lásfuk hát a' Frantzia udvar *Madagáskárban* lévő Agensének nem régiben Parisba érkezett tudósítáfat, melyszerint a' közönféges levelekben tavaly kihirlelt halála G. *Benyovszkinak* tsupa költeménynek tartatik. *Benyovszki*, így ír a' tudósító, az ő Amerikában lévő utolsó mulatása után egy rozsz készületü hajon vizzontag a' tengeri kéttiséges utozásnak ajánlotta életét, és noha uttyában Brasiliának kétszer kötöttki partyaira, tsak ugyan Madagaskárfelé tovább folytatván utozáfát, itt a' szigetnek napnyugoti partyai mellett hajókázott, holott fegyvereit, egyéb készületeit és 34 Katonáit hajóba szállította, de midön a' vademberek feregenként todulnának rakásra, és otet ellentállással fenyegetnék, fántzba vette magát, és a' hajos Kapitánytól még több segittséget kívánt, kí azt vetette okúl maga mentségének, hogy néki tsak 14 embere, 1 ágyúja, egy flintája és két pistollyai volnának, mellyektől magát megfosztani nem kívánná. Következendő éjszaka nagy lövöldözést hallván a' Kapitány, másnapra virradólag *Benyovszki* soholt nem találtaték, azutánis 3nap egymásután mindszuntelenvaló lövöldözést hallott a' Kapitány, melybol azt itélte, hogy *Benyovszki* a' vademberektől megöletett. Ő pedig látván, hogy körüllette az Indiaiaknak hajoji egészen béterítették a' Tengert, mellyek otet elfogással fenyegetik vala, szél-

szélnek erefztett virorláival megfzalada. Már most azt irják, hogy mindezek így vóltanak *Benyovszki*-től elrendelve, hogy mind a' Kapitányt megszalaszfa, mind pedig embereit minden menedek helyre való futásnak reménységétől megfoszfa. Ezután elérkezett *Bombelákba*, hol az özvegy Királynét megkérvén, a' népnek közönséges ellenkezéséből a' lakadalom meggátoltatván, innen *Foulpointefelé* vette uttyát, hol magát *Madagaskári Tsászárnak* megtette és kihirdettette, mellyen annyira megborzadott a' kereskedés dolgában itten mulatozó *Frantzia Ágens*, hogy ezen helyet legottan elhagyván, a' *Frantziának* nemmeszszelévő *Tengeri Vezérjéhez Szouillákhoz* szaladott, ki legottan egy hajóban 15 férfiakat küldé ellene, kinek egész tábori ereje még ekkor tsák 12 férfiakból állvala. Eddig vagyon a' tudósítás, mellyet *Szouillák* küldött a' *Frantzia Udvarnak*; elég az hogy *Affrikának* egy öly nem régiben általa feltaláltatott szigettyében, mely egész Európánál nagyobb, és tartományokra oszatik, maga magát *Tsászárnak* tette, és ha még edgy nihány esztendokig élhet, nagy dolgokat tselekedhetik.

Apron termett Hirek.

A *Berlini Háziüzégényeknek, betegeknek, és férjeket a' háborúban elvesztett özvegy Katonának* számokra a' *Prussus Király*, a' maga titkos *Tanátsofia*, és *Státus Presesse Pbilippi Ur* által, öly summát ajándékoza az ujesztendőben, melyből 3000 szemé-lyek tisztességesen élhetnek. — Az egész *Prusszus Tábornak Kontofe* megváltoztatott, söt azt irják, hogy a' totéfes tarifznájokis fogváltozni, ha a' jövo hónapban esendo próba, melyre edgy egész *Kompanya* fog tüzelni, az elöbbinél jobbnak lenni mutatya. — A' *Molduvai Prince Maurokordató* a' *Torok Udvartól visszfa* hivatott, és helyében tétetett ama

nevezetes *Ipsilanti Sándor* Hertzeg. Hogy a' Török Udvar a' Molduvai és Oláorfszági Fejedelmekkel már edgy darab idotól fogva tsak ugy jádzik, mint a' Királyosdi játékban a' szerentse a' Királyokkal, hol majd minden 4 - 5 dik pertzentésben változik a' Királyság, még a' nagyobb Politikusok is ennek okát által nem láthatták. — A' mi Bétsi szép szoba Leány aszfonykáink ezen 1787 dik esztendőben olly szerentsések valának, hogy már ezen hónapnak első napjától fogva 21-en mentenek a' magok Urakhoz férhez, és azok, kik ez előtt Tekintetes Kifaszfonyoknak titulátatának tollok, már most szolgálatba jöhetnek ezekhez. — A' Tyroli Kerületnek bizonyos helységében 2 régi modilag épült oltárokat parantsolván ő Felfége lerontatni. Szerentsétlenül éppen olyan nap talált kiválasztatni ezen dolognak végben vitelére, midön bizonyos szent Erejkének kitételek igen sok népet gyűjtött vala öszve, a' honnan alig foghatának az arra rendeltetett emberek az ezen oltárnak lerontásához, midön a' nép reájok rohanván hanem ha nagy konyörgések között felfogadták volna hogy az oltárhoz többé nem nyulnak, életekkel fizettek volna. ~~A' köz nép, bizonyos nagy emberektől ösztönöztetvén, a' Toronyba bizonyos embereket rendelt, hogy ha a' lerontáshoz még egyszer hozzá fogni kívánnának, legottan a' harangokat meghuzván, az egész helységnek hiradással az öszve-fzaladásra. Ettől fogva mái napigis szüntelen 20 Késsel és abárló villával felfegyverkezett aszfonyok őrzik a' Templomot kívül belől, kik közül az ifjabbik minden nap reportra megy a' Plébánushoz, hogy az ő régi, a' mint írják, botránkoztató képekkel tellyes oltárjaik helyet tiszteségeslebbet ne építhessenek. Ezen dolog a' fő székre adatott. —~~